

Sygn. akt III AUz 542/15

POSTANOWIENIE

Dnia 25 listopada 2015 r.

Sąd Apelacyjny w Gdańsku III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych

w składzie następującym:

Przewodniczący: SSA Daria Stanek (spr.)

Sędziowie: SA Grażyna Horbulewicz

SA Grażyna Czyżak

po rozpoznaniu w dniu 25 listopada 2015 r. w Gdańsku

na posiedzeniu niejawnym

w sprawie z odwołań J. M., Z. N. i J. Z. – współników spółki cywilnej (...) w B.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w B.

o składki

zażalenia J. M., Z. N. i J. Z. – współników spółki cywilnej (...) w B. na zarządzenie Przewodniczącego w Sądzie Okręgowym

w B. – Wydział VI Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 1 października 2015 r. o zwrocie odwołań

postanawia:

uchylić zarządzenie.

SSA Daria Stanek SSA Grażyna Horbulewicz SSA Grażyna Czyżak

Sygn. akt III AUz 542/15

UZASADNIENIE

Zarządzeniem sądu z dnia 8 września 2015 r. (doręczonym pełnomocnikowi spółki cywilnej w dniu 17 września 2015 r.) zobowiązano pełnomocnika odwołujących się do uzupełnienia braków formalnych odwołań poprzez przedłożenie ich odpisów w liczbie po 16 w każdej z dwóch połączonych spraw (celem doręczenia ich wszystkim zainteresowanym w obu połączonych sprawach z odwołań od decyzji (...) RD).

Strona powodowa we wskazanym terminie ustawowym tj. do dnia 25 września 2015 r. nie wykonała jednak przedmiotowego zobowiązania, pełnomocnik nadesłał bowiem odpisy odwołań od innych decyzji ZUS wydawanych w indywidualnych sprawach poszczególnych zainteresowanych.

Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy zarządzeniem z dnia 1 października 2015 r. zwrócił odwołania od decyzji ZUS O/B. z dnia 10 lipca 2015 r. nr (...) oraz nr (...) (sygn. akt VI U 1938/15).

W uzasadnieniu zarządzenia wskazano, iż przepis art. 128 k.p.c. zobowiązuje każdego uczestnika postępowania wnoszącego pismo procesowe do dołączania do niego zarówno odpisów tego pisma, jak i załączników, w zależności od ilości podmiotów biorących udział

w sprawie (patrz: postanowienie SA w Katowicach z dnia 16 lipca 2013 r., I ACz 626/13). Jeżeli do pisma procesowego nie dołączono wynikającej z powyższego przepisu lub przepisów szczególnych liczby odpisów pisma lub innych załączników, stanowi to podlegający uzupełnieniu brak formalny pisma procesowego (art. 130, art. 370 i art. 373, art. 3986, art. 4246). Podkreślone zostało, iż nie uzupełnieniem braków apelacji (analogicznie braków odwołania) jest nie tylko niewykonanie wezwania, ale także jego nieprawidłowe wykonanie (patrz: postanowienie SN z dnia 13 stycznia 2009 r., II PZ 37/08). Stosownie zaś do stanowiska wyrażonego w postanowieniu SN z dnia 8 lipca 2014 r., I UZ 4/14, niedołączenie do pisma procesowego odpisów w liczbie wymaganej, stanowi brak formalny, podlegający usunięciu przez wnoszącego pismo zgodnie z przepisami art. 130, art. 370,

art. 373 lub art. 3986 k.p.c., pod sankcją w nich określoną - termin wyznaczony do usunięcia braku formalnego pisma jest niezachowany, jeżeli strona w określonym terminie w ogóle nie podjęła czynności uzupełniającej lub wprawdzie ją podjęła, ale mimo to brak nie został

w całości uzupełniony. W tym stanie rzeczy, wobec niewykonania zobowiązania

we wskazanym terminie ustawowym (jego nieprawidłowego wykonania przez stronę odwołującą), na podstawie art. 130 § 2 k.p.c. zarządzono, jak wyżej.

Zażalenie na zarządzenie wywiedli odwołujący, wnosząc o uchylenie zaskarżonego orzeczenia i nadanie sprawie dalszego biegu oraz zasądzenie od organu na rzecz ubezpieczonego kosztów zastępstwa procesowego w postępowaniu zażaleniowym.

Zaskarżonemu orzeczeniu odwołujący zarzucili naruszenie przepisu art. 477¹¹ § 2 k.p.c.

W uzasadnieniu zażalenia wskazano, że zarządzeniem z dnia 08.09.2015 r. pełnomocnik odwołujących została wezwana do przedłożenia 32 egzemplarzy odpisów odwołania w obu połączonych sprawach VI U 1939/15 i VI (...) dla zainteresowanych.

Z treści wezwania doręczonego pełnomocnikowi wynikało, że sprawa dotyczy odwołania (...) s.c.. J. M., Z. N., J. Z. w B. przy udziale

17 zainteresowanych wymienionych w piśmie, o składki. W treści wezwania nie było sprecyzowane, jakich decyzji ZUS dotyczy przedmiotowe wezwanie. (...) s.c. w tym okresie złożyli natomiast ponad 18 odwołań w sprawach o składki na FUS. Z uwagi na to, że w treści wezwania byli wymienieni zainteresowani, pełnomocnik ubezpieczonych, będący przeświadczony, że sprawa dotyczy składek na FUS, przedłożył

32 egzemplarze odwołań złożonych w sprawach wymienionych ubezpieczonych.

Pełnomocnik skarżących stwierdził, iż w zarządzeniu o zwrocie nie są wymienieni zainteresowani, a w jego treści podano, iż dotyczy odwołań od decyzji ZUS z dnia

10.07.2015 r. nr (...) oraz (...). W wezwaniu do uzupełnienia braków formalnych nie było wskazane, iż sprawa dotyczy odwołań od tych decyzji.

Decyzje ZUS, który dotyczą wniesione odwołania nie były adresowane ani też nie były doręczone przez organ rentowy zainteresowanym. Z przepisu art. 477¹¹ § 2 k.p.c. wynika, że jeżeli zainteresowany nie bierze udziału w sprawie, sąd zawiadomi go o toczącym się postępowaniu. Zainteresowany może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia. Z treści przepisu nie wynika, zdaniem skarżących, aby Sąd miał obowiązek doręczyć mu odpis odwołania. Zainteresowany nie zna przecież decyzji organu rentowego, ponieważ nie była ona mu wcześniej doręczona, a sprawa przed organem rentowym toczyła się bez jego udziału.

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Zażalenie odwołujących zasługuje na uwzględnienie.

Na wstępie przypomnieć należy, iż zgodnie z art. 130 § 1 k.p.c., jeżeli pismo procesowe nie może otrzymać prawidłowego biegu wskutek niezachowania warunków formalnych lub jeżeli od pisma nie uiszczono należnej opłaty, przewodniczący wzywa stronę, pod rygorem zwrócenia pisma, do poprawienia, uzupełnienia lub opłacenia go w terminie tygodniowym. Mylne oznaczenie pisma procesowego lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania pismu biegu i rozpoznania go w trybie właściwym.

Kodeks postępowania cywilnego nie określa bliżej pojęcia warunków formalnych, niespełnienie których uzasadnia ich usunięcie w trybie określonym w art. 130 k.p.c.

W doktrynie i orzecznictwie przyjmuje się, że przez braki formalne, możliwe do usunięcia w omawianym trybie, rozumiane są wymagania ogólne pism procesowych określone w art. 126-129 k.p.c. i warunki ustanowione dla poszczególnych rodzajów pism (np. art. 187 k.p.c.). Chodzi zatem o naruszenie warunków formalnych pisma procesowego. Do nich należy brak oznaczenia sądu, do którego pismo miało być skierowane, niewskazanie imienia i nazwiska lub nazwy stron, ich przedstawicieli ustawowych lub pełnomocników, brak oznaczenia rodzaju pisma, brak wymienionych załączników lub brak podpisu.

Artykuł 130 § 1 zdanie pierwsze k.p.c. znajduje zastosowanie tylko do pisma, które bez poprawienia lub uzupełnienia, nie nadaje się do wykorzystania przy zachowaniu reguł postępowania. Do usuwanych w tej drodze niewątpliwych braków pisma, wskazywanych w orzecznictwie, należy m. in. brak wystarczającej liczby odpisów pisma procesowego dla osób uczestniczących w sprawie, niezłączenie odpisów dokumentów dołączonych do pisma (por. postanowienie SN z dnia 20 stycznia 1967 r., I CZ 149/66, OSNCP 1967, nr 9, poz. 158).

W celu uzupełnienia lub poprawienia pisma procesowego, przewodniczący wydaje zarządzenie, w którym określa w sposób dokładny zarówno braki formalne, termin ich uzupełnienia, jak i skutki niezachowania tego terminu, a więc zwrot pisma. Tygodniowy termin, określony w art. 130 § 1 k.p.c. jest terminem ustawowym, a jego bezskuteczny wpływ skutkuje zwrotem pisma. Pismo zwrócone pozbawione jest wszystkich skutków prawnych wywołanych jego wniesieniem. Sąd Okręgowy trafnie przy tym wskazał, że jeżeli strona w przepisany termin nie podejmie czynności uzupełniającej lub podejmie ją, ale w taki sposób, że brak nie zostanie uzupełniony ani w całości ani w części, upływ terminu jest bezskuteczny.

Podkreślenia wymaga, że skierowane do strony wezwanie w trybie art. 130 § 1 i 2 k.p.c. powinno być, po pierwsze, jasne, dokładne i niedwuznaczne dla strony co do oznaczenia braków formalnych (np. postanowienie SN z dnia 17 marca 2003 r., I PZ 158/02, OSNP 2003, nr 15, poz. 4), po drugie, zawierać wskazanie sposobu ich usunięcia (np. postanowienie SN z dnia 23 listopada 2005 r., II CZ 100/05, niepubl.), po trzecie, wyraźnie określać ustawowy skutek niezachowania wskazanego w wezwaniu terminu (np. postanowienie SN z dnia 23 kwietnia 1952 r., OSN 1953, nr 2, poz. 48). N. zadość tym wymaganiom wezwanie - w szczególności niezrozumiałe, a nawet nieprecyzyjne w stopniu wywołującym uzasadnione wątpliwości co do sposobu jego wykonania, nie może skutkować sankcją przewidzianej w art. 130 § 2 (zob. np. postanowienie SN z dnia 17 marca 2003 r., I PZ 158/02, OSNP 2003, nr 15, poz. 4 i postanowienie z dnia 24 stycznia 2005 r., III UZ 20/04, OSNP 2005, nr 16, poz. 258) – (tak: T. Żyźnowski w: Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz pod red. H. Dolecki, T. Wiśniewski, Tom 1. Artykuły 1 – 366, Lex, 2013).

W przedmiotowej sprawie zarządzeniem z dnia 8 września 2015 r. (doręczonym pełnomocnikowi spółki cywilnej w dniu 17 września 2015 r.) zobowiązano pełnomocnika odwołujących się do uzupełnienia braków formalnych odwołań poprzez przedłożenie ich odpisów w liczbie po 16 w każdej z dwóch połączonych spraw. W zarządzeniu wskazano sygnatury spraw połączonych do wspólnego rozpoznania, jak również imiona i nazwiska zainteresowanych.

Strona powodowa we wskazanym terminie ustawowym tj. do dnia 25 września 2015 r. nie wykonała zobowiązania. Pełnomocnik skarżących nadesłał bowiem odpisy odwołań od innych decyzji ZUS.

W konsekwencji, Przewodniczący w Sądzie Okręgowym w Bydgoszczy zarządzeniem z dnia 1 października 2015 r. zwrócił odwołania od decyzji ZUS O/B. z dnia 10 lipca 2015 r. nr (...) oraz nr (...).

Odnosząc się do zarzutów podniesionych w zażaleniu, Sąd Apelacyjny w pierwszej kolejności stwierdza, iż zarządzenie z dnia 8 września 2015 r. nie było precyzyjne i czytelne dla strony. Z zarządzenia wynikało, że pełnomocnik skarżących zobowiązany jest

do uzupełnienia braków formalnych odwołań poprzez nadesłanie odpisów odwołań (w obu połączonych sprawach VI U 1939/15 i VI U 1938/15) dla zainteresowanych wymienionych

z imienia i nazwiska w treści zobowiązania – w terminie 7 dni pod rygorem zwrotu odwołań. Zważyć przy tym należy, iż zainteresowani wymienieni w zobowiązaniu są stronami kilku postępowań toczących się na skutek odwołań płatnika składek od decyzji organu rentowego – oddzielnie wydano bowiem decyzje w przedmiocie kwot należnych składek na Fundusz Ubezpieczeń Społecznych, Fundusz Pracy, Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych. Sprawy w przedmiocie kwot należnych składek na Fundusz Pracy (VI U 1939/15) oraz Fundusz Gwarantowanych Świadczeń Pracowniczych (VI U 1938/15) zostały połączone zarządzeniem z dnia 3 września 2015 r. celem łącznego rozpoznania i rozstrzygnięcia pod sygn. akt VI U 1938/15, jednakże analiza akt sprawy prowadzi

do wniosku, iż pełnomocnicy stron i zainteresowani nie zostali o powyższym powiadomieni zgodnie z treścią zarządzenia. W konsekwencji, pełnomocnik odwołujących się, otrzymując zobowiązanie do nadesłania odpisów odwołań w sprawach VI U 1939/15 i VI U 1938/15

z udziałem wymienionych zainteresowanych miał prawo nie wiedzieć, odpisów których odwołań żąda Sąd I instancji. Przedmiotowe zobowiązanie było pierwszym pismem sądowym, jakie strona skarżąca otrzymała w sprawie.

Wymaganie od pełnomocnika,

aby – wobec nieprecyzyjnej treści zobowiązania z dnia 8 września 2015 r. – dociekał, które

z wniesionych odwołań zostały zarejestrowane pod wskazanymi sygnaturami, mając

na uwadze wymaganie dokładności i niedwuznaczności oznaczenia przez sąd braków formalnych, byłoby zdaniem Sądu odwoławczego wyrazem zbyt daleko idącego rygoryzmu.

Nie zasługuje natomiast na aprobatę stanowisko pełnomocnika skarżących, jakoby

w świetle art. 477¹¹ § 2 k.p.c. zobowiązanie odwołujących się do uzupełnienia braków formalnych odwołań poprzez przedłożenie ich odpisów było nieuzasadnione.

Istotnie, w niniejszej sprawie przytoczony powyżej przepis art. 477¹¹ § 2 k.p.c. obowiązuje w brzmieniu nadanym ustawą z dnia 15 stycznia 2015 r. o zmianie ustawy – Kodeks postępowania cywilnego oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r., poz. 218

ze zm.). Mimo że ustawa wchodzi w życie z dniem 1 kwietnia 2016 r., przepis art. 1 pkt 11, którym ustalono nową treść art. 477¹¹ k.p.c., wszedł w życie po upływie 30 dni od ogłoszenia tj. w dniu 20 marca 2015 r. (atr. 13 ustawy). Miało to zatem miejsce przed wszczęciem niniejszej sprawy, zainicjowanej odwołaniami z dnia 3 sierpnia 2015 r.

Przywołany przepis art. 477¹¹ § 2 k.p.c. stanowi, iż zainteresowanym jest ten, czyje prawa lub obowiązki zależą od rozstrzygnięcia sprawy. Jeżeli zainteresowany nie bierze udziału w sprawie, sąd zawiadomi go o toczącym się postępowaniu. Zainteresowany może przystąpić do sprawy w ciągu dwóch tygodni od dnia doręczenia zawiadomienia. Do zainteresowanego przepisu art. 174 § 1 nie stosuje się.

Przypomnieć należy, iż w odróżnieniu od innej niż ubezpieczony osoby, której praw lub obowiązków dotyczy zaskarżona decyzja, a która jest - podobnie jak ubezpieczony - adresatem decyzji administracyjnej, a zatem dana decyzja wywołuje w stosunku do niej bezpośrednio skutki prawne, wpływ skarżonej decyzji na sferę praw i obowiązków zainteresowanego może być także pośredni. Osoba ta nie jest inicjatorem postępowania przed organem rentowym, który wydaje względem niej decyzję, działając bez jej wniosku

(z urzędu, w wyniku kontroli uprawnień). Zainteresowany to osoba, która nie jest adresatem decyzji i nie musiała brać udziału w postępowaniu przed organem rentowym. Zasadnie zatem postępowanie administracyjne przez organem

rentowym toczyło się w niniejszej sprawie bez formalnego udziału zainteresowanych, a organ rentowy nie adresował i nie doręczył zainteresowanym zaskarżonych decyzji.

Pamiętać należy, że po przeniesieniu sprawy na drogę sądową w wyniku wniesienia odwołania od decyzji organu rentowego, sprawa staje się sprawą cywilną, do której zastosowanie znajdują przepisy kodeksu postępowania cywilnego. W świetle zaś tych przepisów zainteresowany jest stroną postępowania (art. 477¹¹ § 1 k.p.c.). Nowa regulacja art. 477¹¹ § 1 k.p.c. zmierza co prawda do ograniczenia udziału zainteresowanych w postępowaniu, jednakże przyjąć należy, iż zawiadomienie zainteresowanego o toczącym się postępowaniu, otwierające mu drogę do przystąpienia do sprawy, winno być doręczone wraz z odpisem decyzji, odwołania i odpowiedzi na odwołanie. W przeciwnym wypadku, wobec braku wiedzy zainteresowanego zarówno o przedmiocie postępowania, jak i stanowiskach stron, trudno sobie wyobrazić, w oparciu o jakie przesłanki zainteresowany miałby podjąć decyzję o udziale w danej sprawie.

Z uwagi na powyższe Sąd Apelacyjny nie ma wątpliwości, iż niezuzupełnienie braku formalnego odwołania poprzez przedłożenie jego odpisów dla doręczenia zainteresowanym, stoi na przeszkodzie nadaniu odwołaniu dalszego biegu i stanowi podstawę do jego zwrotu na podstawie art. 130 § 2 k.p.c.

Niemniej jednak, jak już wskazano powyżej, wobec niejednoznacznej treści zobowiązania z dnia 8 września 2015 r. do uzupełnienia braków formalnych, Sąd Apelacyjny uznał zwrot odwołań za nieuprawniony.

Uwzględniając zażalenie płatnika składek, Sąd Apelacyjny uchylił zaskarżone zarządzenie z dnia 1 października 2015 r., działając na podstawie art. 386 § 1 k.p.c. w zw. z art. 397 § 2 i art. 398 k.p.c., jak w sentencji postanowienia.

SSA Daria Stanek SSA Grażyna Horbulewicz SSA Grażyna Czyżak